

Odbor: Odbor rozvoje
Oddělení: oddělení marketingu a školství
Vyřizuje: Kwiczalová Jana

Materiál pro 6. zasedání Zastupitelstva města Karviné konané dne 18.06.2015

Návrh optimalizace v oblasti mateřských a základních škol zřizovaných statutárním městem Karviná

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města Karviné dle ustanovení § 84 odst. 2 písm. d) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů,

rozhodlo

schválit Návrh optimalizace v oblasti mateřských a základních škol zřizovaných statutárním městem Karviná, který je přílohou č. 1 k důvodové zprávě.

Úkol: ano / ne

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města Karviné dle ustanovení § 84 odst. 2 písm. d) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů,

rozhodlo

schválit realizaci optimalizace dle varianty III, která je přílohou č. 1 k usnesení.

Úkol: ano / ne

Důvodová zprava a přílohy důvodové zprávy

PC	Příloha	Název	Komentář
		ZM-6-OR-Návrh optimalizace MŠ a ZŠ Karviná-DZ.pdf	důvodová zpráva
1		ZM-6-OR-Návrh optimalizace MŠ a ZŠ Karviná-1D.pdf	příloha č. 1 k důvodové zprávě
2		ZM-6-OR-Návrh optimalizace MŠ a ZŠ Karviná-1U.pdf	příloha č. 1 k usnesení

Datum: 01.06.2015

Ing. Blanka Rychla

Za formální správnost

Datum: 01.06.2015

Ing. Ingrid Szczytková

Vedoucí oddělení

Datum: 01.06.2015

Ing. Martina Šrámková

Vedoucí odboru

Datum: 02.06.2015

Karel Wiewiórka

Za předkladatele

Důvodová zpráva

Návrh optimalizace v oblasti mateřských a základních škol zřizovaných statutárním městem Karviná

Statutární město Karviná je v současné době zřizovatelem 12 základních škol. Jedna z nich je s polským jazykem vyučovacím a její součástí je i mateřská škola. Rovněž další dvě základní školy mají jako součást subjektu i mateřské školy (z toho 1 ZŠ má dvě mateřské školy). Samostatných mateřských škol je v Karviné 13, z toho dvě mají další odloučená pracoviště. Rekapitulace: z celkového počtu 19 MŠ je 13 samostatných subjektů s 15 školami a 4 MŠ jsou součástí subjektu spolu se ZŠ.

Stávající kapacita škol plně zabezpečuje podmínky pro předškolní vzdělávání a podmínky pro plnění povinné školní docházky. Školy zabezpečují výuku v běžných, speciálních i přípravných třídách a taktéž vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami formou individuální integrace.

Dle dohledatelných statistických dat získaných ze Studie vývoje počtu dětí v mateřských školách, žáků v základních školách, středních školách ve městě Karviná do školního roku 2019/2020 a vývoje počtu obyvatel ve městě Karviná a jejich porovnáním se skutečností můžeme sledovat trvalý pokles počtu dětí a žáků mateřských a základních škol. Rovněž nově zpracovaná Studie vývoje počtu dětí v mateřských školách, žáků v základních školách, středních školách ve městě Karviná do školního roku 2024/2025 a vývoje počtu obyvatel ve městě Karviná do roku 2025 zpracovaná v prosinci 2014 potvrzuje následný pokles počtu dětí v mateřských školách i žáků ve školách základních. Z tohoto důvodu připravil Odbor rozvoje Návrh optimalizace v oblasti mateřských a základních škol zřizovaných statutárním městem Karviná.

Cílem optimalizačních opatření ve vztahu k síti škol a vzdělávací nabídce je systematicky a adekvátně reagovat na trend demografického vývoje, zejména pak v případě nepříznivého demografického vývoje. Sledování změn ve vzdělávací soustavě, ke kterým došlo od školního roku 2004/05 ve srovnání se školním rokem 2014/15 a věnování se specifikům demografického vývoje ve vazbě na vývoj v jednotlivých oblastech vzdělávací soustavy, poskytuje informace o situaci v oblasti předškolního a základního vzdělávání ve městě Karviná.

Vedení města na svém jednání dne 20.04.2015 po projednání vzalo na vědomí návrh optimalizace a uložilo Odboru rozvoje projednat tento materiál v orgánech města s doporučením realizace varianty III.

Návrh optimalizace v oblasti mateřských a základních škol zřizovaných statutárním městem Karviná byl projednán dne 29.04.2015 rovněž v Komisi pro výchovu a vzdělání. Komise vzala na vědomí Návrh optimalizace v oblasti mateřských a základních škol zřizovaných statutárním městem Karviná s doporučením varianty III bez výhrad.

Na základě výše uvedeného Rada města Karviné doporučila Zastupitelstvu města Karviné rozhodnout schválit Návrh optimalizace v oblasti mateřských a základních škol zřizovaných statutárním městem Karviná, který je přílohou č. 1 k důvodové zprávě. Dále Rada města Karviné doporučila Zastupitelstvu města Karviné rozhodnout schválit realizaci optimalizace dle varianty III, která je přílohou č. 1 k usnesení.

MESTO KARVINA

PŘÍLOHA Č. 1 K DŮVODOVÉ ZPRÁVĚ

Odbor rozvoje

Úvod

Statutární město Karviná je v současné době zřizovatelem 12 základních škol. Jedna z nich je s polským jazykem vyučovacím a její součástí je i mateřská škola. Rovněž další dvě základní školy mají jako součást subjektu i mateřské školy (z toho 1 ZŠ má dvě mateřské školy). Samostatných mateřských škol je v Karviné 13, z toho dvě mají další odloučená pracoviště. Rekapitulace: z celkového počtu 19 MŠ je 13 samostatných subjektů s 15 školami a 4 MŠ jsou součástí subjektu spolu se ZŠ.

Přehled jednotlivých škol:

1. Mateřská škola Karviná-Ráj U Mateřské školy 2/360
- odloučené pracoviště na adrese Karviná-Louky
  2. Mateřská škola, Olbrachtova na adrese Horova 655/2 Karviná-Ráj
  3. Mateřská škola Karviná-Ráj Školská 431
  4. Mateřská škola Karviná-Ráj V Aleji 20/761
  5. Mateřská škola Karviná-Nové Město Spojka 1389
- odloučené pracoviště na adrese Karviná-Hranice 2910
  6. Mateřská škola Karviná-Nové Město Dvořákova 1622
  7. Mateřská škola, Nedbalova na adrese Cihelní 1668/26 Karviná-Nové Město
  8. Mateřská škola Karviná-Mizerov Čajkovského 2215
  9. Mateřská škola Karviná-Mizerov Na Kopci 2099
  10. Mateřská škola Karviná-Mizerov Centrum 2314
  11. Mateřská škola Karviná-Mizerov Kpt. Jaroše 2224
  12. Mateřská škola Karviná-Hranice Slovenská 2872
  13. Mateřská škola, Žižkova na adrese Divišova 2806/2 Karviná-Hranice
-
1. Základní škola s polským jazykem vyučovacím-Szkoła Podstawowa i Przedszkole, Karviná-Fryštát, Dr. Olszaka 156
- odloučené pracoviště mateřská škola na adrese Dr. Olszaka 155 Karviná-Fryštát
  2. Základní škola Borovského na adrese Ve Svahu 775 Karviná-Ráj
  3. Základní škola Karviná-Ráj U Lesa 713
  4. Základní škola Karviná-Ráj Školská 432
  5. Základní škola a Mateřská škola Prameny, Karviná, příspěvková organizace
- odloučené pracoviště mateřská škola na adrese Dačického 588 Karviná-Ráj
  6. Základní škola a Mateřská škola Dělnická, Karviná, příspěvková organizace
- odloučené pracoviště mateřská škola na adrese Sokolovská 602/30 Karviná-Nové Město
- odloučené pracoviště mateřská škola na adrese tř. Družby 1338 Karviná-Nové Město
  7. Základní škola Karviná-Nové Město Cihelní 1666
  8. Základní škola Karviná-Nové Město tř. Družby 1383
  9. Základní škola Karviná-Mizerov Majakovského 2219

10. Základní škola, U Studny na adrese Centrum 2290/14 Karviná-Mizerov
11. Základní škola, Mendelova na adrese Einsteinova 2871/8 Karviná-Hranice
12. Základní škola, Karviná-Hranice, Slovenská na adrese Slovenská 2936/61.

Stávající kapacita škol plně zabezpečuje podmínky pro předškolní vzdělávání a podmínky pro plnění povinné školní docházky. Školy zabezpečují výuku v běžných, speciálních i přípravných třídách a taktéž vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami formou individuální integrace.

Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami se mohou rovněž vzdělávat v mateřské a základní škole zřízené krajem a následně ve střední škole zřízené rovněž krajem pro tuto skupinu žáků.

Vývoj školství

Dle dohledatelných statistických dat, získaných ze Studie vývoje počtu dětí v mateřských školách, žáků v základních školách, středních školách ve městě Karviná do školního roku 2019/2020 a vývoje počtu obyvatel ve městě Karviná (dále jen Studie), navštěvovalo ve školním roce 1998/1999 mateřské školy 1659 dětí. Vzhledem ke každoročnímu poklesu počtu dětí a žáků docházelo již v minulosti k postupnému rušení některých mateřských škol a základních škol. V období let 1996 – 2005 byly zrušeny tyto mateřské a základní školy:

- 01.09.1996 – Mateřská škola Karviná-Darkov
- 01.09.1996 – Základní škola Karviná-Darkov
- 01.09.1996 – Mateřská škola s polským jazykem vyučovacím Karviná-Nové Město
- 01.09.1997 – Základní škola a mateřská škola Karviná-Staré Město
- 31.07.1999 – Mateřská škola Kašparova Karviná-Hranice
- 31.08.1999 – Mateřská škola Park J. Fučíka Karviná-Fryštát
- 01.07.2000 – Základní škola se slovenským jazykem vyučovacím Čajkovského Karviná-Mizerov
- 01.09.2001 – Mateřská škola Mickiewiczova Karviná-Mizerov
- 01.07.2003 – Základní škola s polským jazykem vyučovacím G. Morcinka 1112 Karviná-Nové Město
- 01.09.2004 – Mateřská škola Jurkovičova 1547 Karviná-Nové Město
- 01.09.2004 – Mateřská škola Kaštanová Alej 435 Karviná-Ráj
- 01.09.2004 – Mateřská škola Tyršova 2346 Karviná-Mizerov
- 01.09.2004 – Mateřská škola Na Vyhlídce 1440 Karviná-Nové Město
- 31.08.2005 – odloučené pracoviště ZŠ Žižkova - Základní škola Svobody 1116 Karviná-Doly

S ohledem na sledovaný vývoj počtu žáků za období školních let 2002/2003 až 2006/2007, kdy došlo k poklesu o 1185 žáků základních škol, rozhodlo bývalé vedení přistoupit k optimalizaci sítě škol. V této fázi byly provedeny následující změny:

- K 01.09.2007 došlo ke sloučení Základní školy, Karviná-Hranice, Slovenská a Základní školy Karviná-Mizerov Žižkova 56/2364, která se stala odloučeným pracovištěm. Ke zrušení

odloučeného pracoviště na adrese Žižkova 56/2364 došlo ke dni 31.07.2008. Budova je v současné době využívána SU OPF Karviná.

- K 01.09.2008 byly u některých škol s ohledem na pokles počtu žáků a předpokládaný demografický vývoj upraveny kapacity.
- K 01.09.2009 vznikl nový právní subjekt Základní škola a Mateřská škola Prameny, Karviná, příspěvková organizace, a to splynutím Základní školy Karviná-Ráj Prameny 838 a Mateřské školy Karviná-Ráj Dačického 588. Toto splynutí navazovalo na pilotní projekt sloučení dvou základních škol a dvou mateřských škol s polským jazykem vyučovacím do jednoho právního subjektu v roce 2003 k 01.07.
- K 01.01.2014 došlo ke sloučení Základní školy, Dělnická, Mateřské školy Karviná-Nové Město Sokolovská 602/30 a Mateřské školy Karviná-Nové Město tř. Družby 1338 do jednoho právního subjektu s názvem Základní škola a Mateřská škola Dělnická, Karviná, příspěvková organizace.

Sloučení škol do jednoho právního subjektu přináší především úsporu v oblasti ekonomické, a to v oblasti prostředků státního rozpočtu a má pozitivní dopad na odměňování zaměstnanců školy.

Optimalizace vzdělávací nabídky funguje jako významný nástroj formování vzdělávací soustavy a je jedním ze základních principů zvýšení kvality a efektivity ve vzdělávání. Cílem optimalizačních opatření ve vztahu k síti škol a vzdělávací nabídce je systematicky reagovat na trend demografického vývoje, zejména v případě nepříznivého demografického vývoje. Sledování změn ve vzdělávací soustavě, ke kterým došlo od školního roku 2004/05 ve srovnání se školním rokem 2014/15 a věnování se specifickým demografického vývoje ve vazbě na vývoj v jednotlivých oblastech vzdělávací soustavy, poskytuje informace o situaci v oblasti předškolního a základního vzdělávání ve městě Karviná.

Vývoj počtu dětí, žáků za období let 2004/05 – 2014/15

Vývoj počtu žáků základních škol má stále klesající tendenci. U mateřských škol dochází k výkyvům v rozmezí ⁺ - 100 dětí.

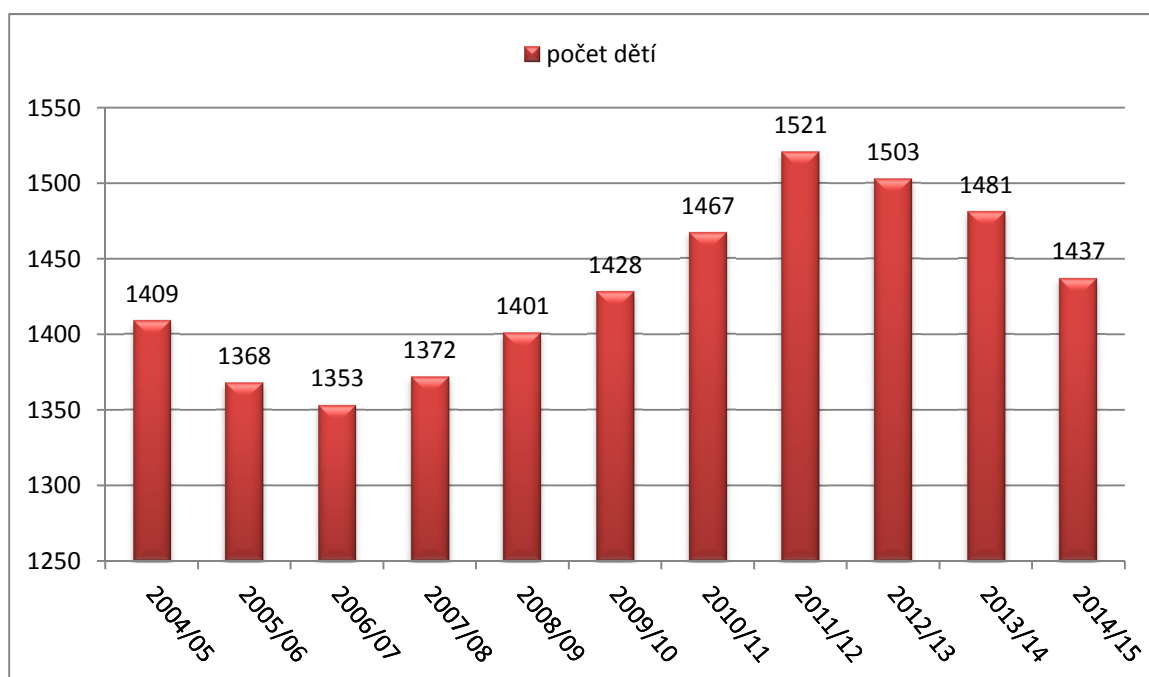
školní rok	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	vývoj za období let 2004/05 - 2014/15
mateřské školy	1 409	1 368	1 353	1 372	1 401	1 428	1 467	1 521	1 503	1 481	1437	28
základní školy	6 150	5 885	5 525	5 176	4 870	4 753	4 655	4 487	4 431	4 380	4390	- 1 760

Mateřské školy

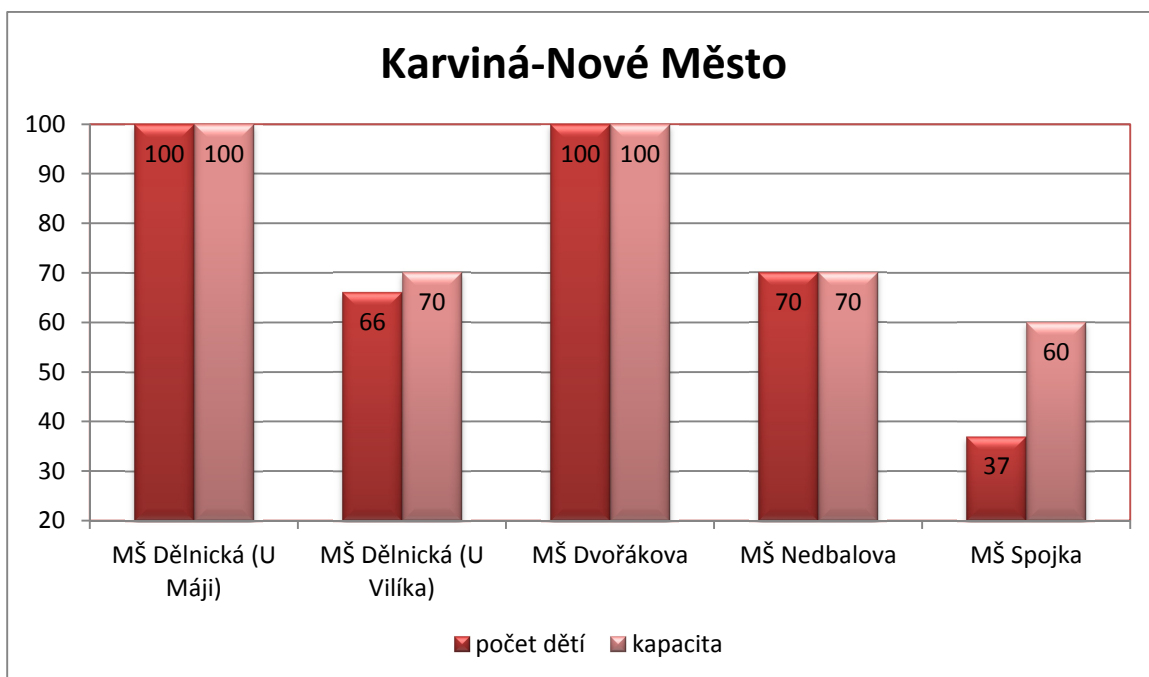
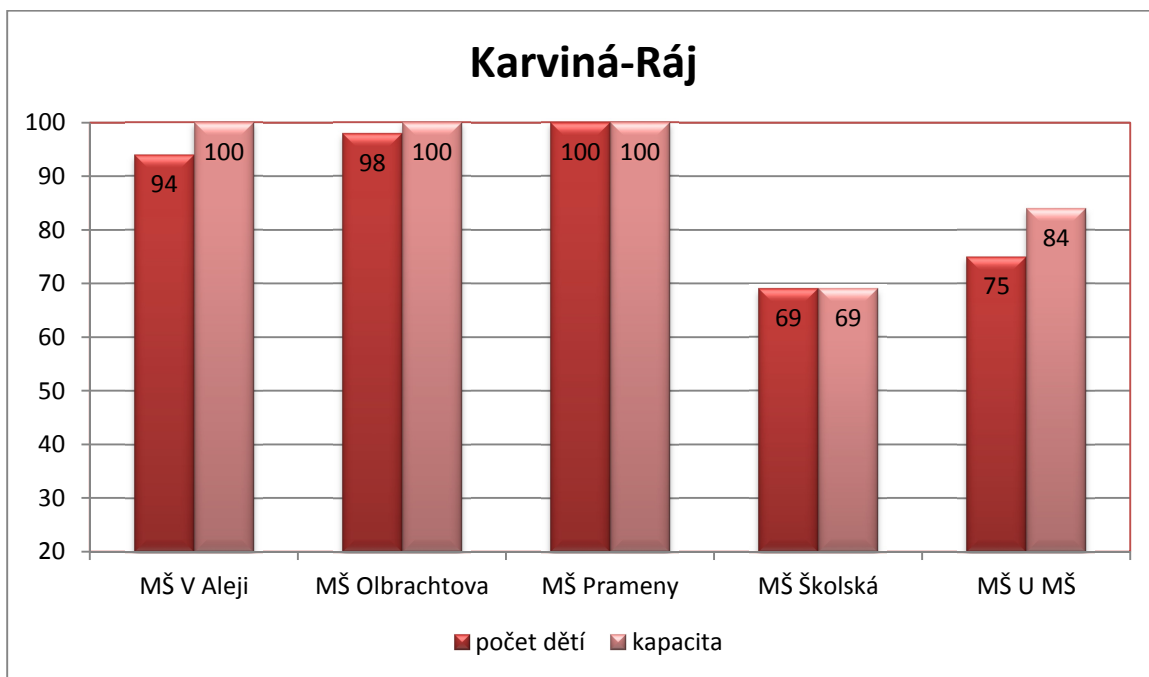
Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Předškolní vzdělávání se poskytuje především dětem od 3 do 6 let, je nepovinné a realizuje se v mateřských školách. Vzdělávání v posledním ročníku mateřské školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí se poskytuje dítěti bezúplatně, nejvýše však po dobu 12 měsíců.

Každá mateřská škola má zpracovaný svůj školní vzdělávací program, který vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Rodiče si mohou vybrat pro své dítě kteroukoliv mateřskou školu. Školky jsou limitovány stanovenou kapacitou. V mateřské škole se stanoví za předškolní vzdělávání měsíční úplata. Tuto úplatu nemusí hradit rodič nebo zákonný zástupce v případech stanovených vyhláškou o předškolním vzdělávání.

Vývoj počtu dětí v mateřských školách za období školního roku 2004/2005 – 2014/2015

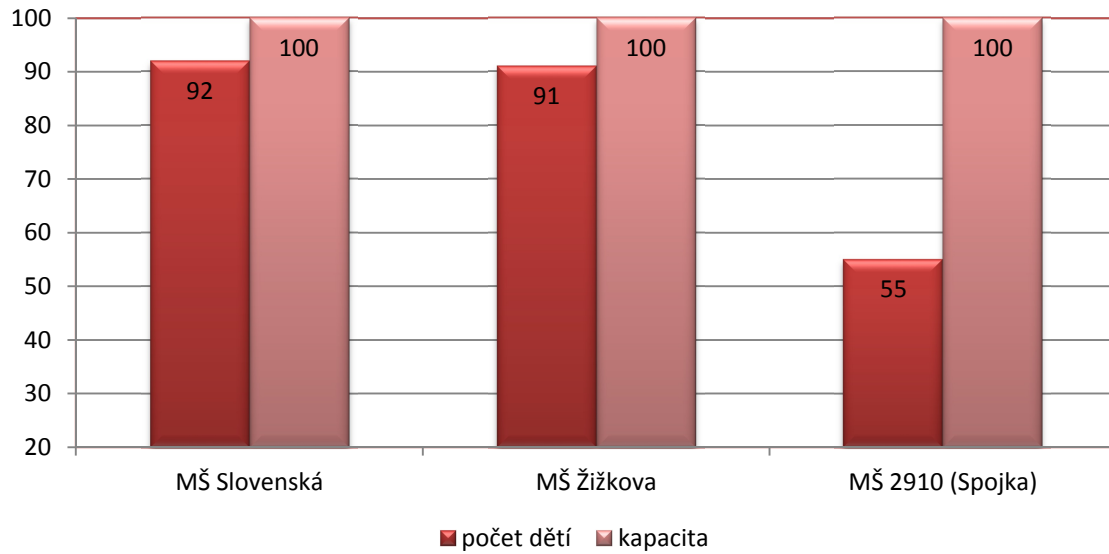

**Porovnání kapacit a naplněnosti jednotlivých mateřských škol dle městských částí
ve školním roce 2014/2015**

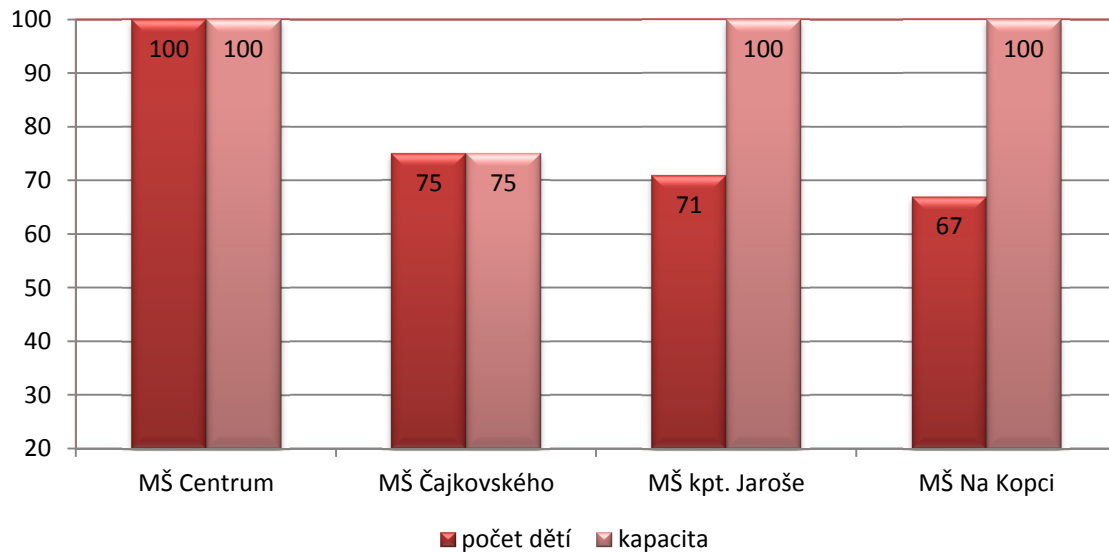

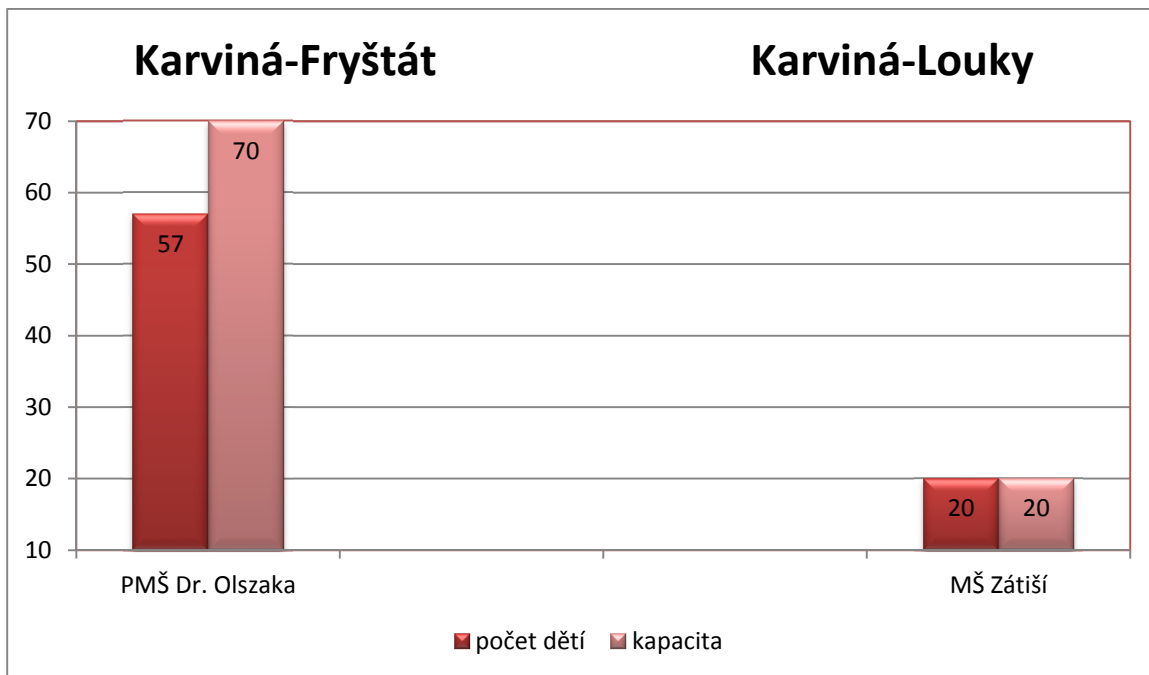

Karviná-Hranice

Karviná-Mizerov

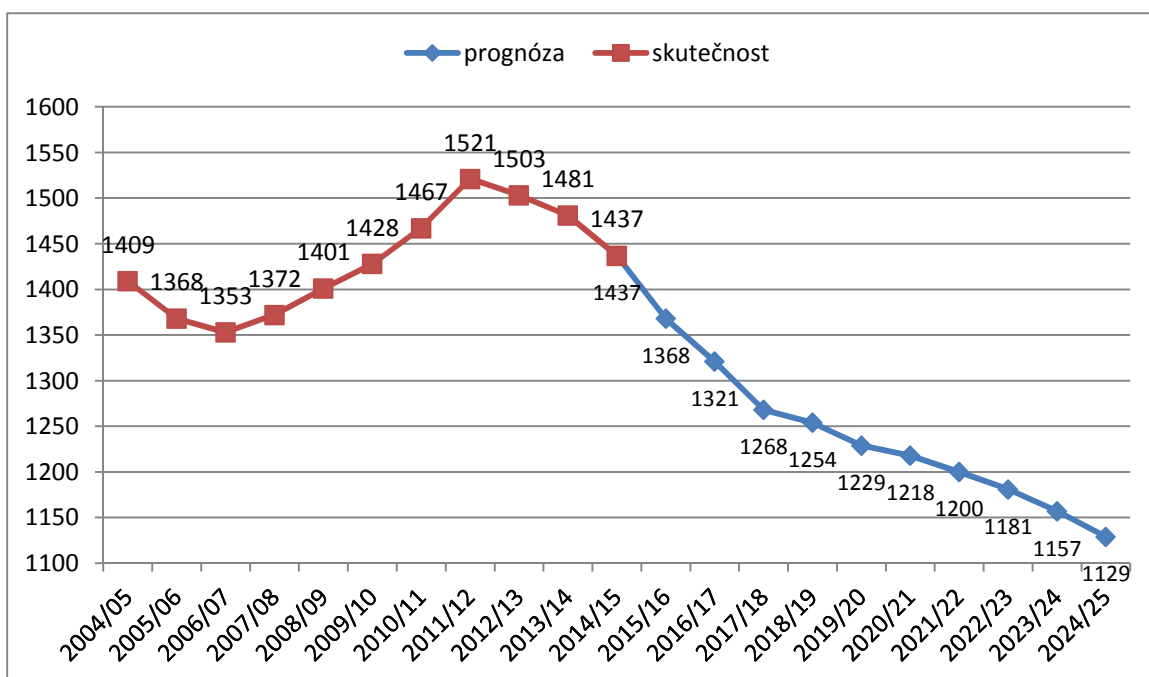

Z výše uvedeného je zřejmé, že relativně malý pohyb dětí ve **skupině mateřských škol** je v souladu se stanovenou kapacitou pro předškolní vzdělávání. V městských částech Karviná—Mizerov, Karviná-Hranice jsou dostatečné volné kapacity v mateřských školách. Karvinské mateřské školy navštěvují i děti z okolních obcí, kterých bylo ve školním roce 2014/2015 cca 63.

V prosinci 2014 byla zpracována nová Studie vývoje počtu dětí v mateřských školách, žáků v základních školách, středních školách ve městě Karviná do školního roku 2024/2025 a vývoje počtu obyvatel ve městě Karviná, autor RNDr. Milan Poledník (dále Studie 2014).

Vývoj a prognóza počtu dětí v mateřských školách

Počty dětí v mateřských školách jsou zatím dostačující, čímž je možno ze státního rozpočtu pokrýt především finanční prostředky na platy pedagogů i nepedagogů. Pouze v jednom případě, na odloučeném pracovišti v Karviné-Loukách, jsou mzdy dofinancovávány zřizovatelem. Běžným jevem u mateřských škol jsou snížené úvazky zaměstnanců a velmi nízké až nulové nenárokové složky platu. Dalším problémem u relativně malého právního subjektu je zastupování zaměstnanců a neexistence zástupce statutárního orgánu v případě nepřítomnosti ředitele školy z důvodu nepředvídatelných okolností. V případě nenadále události (okamžité ukončení výkonu funkce ředitele) zůstává škola bez vedoucího zaměstnance až do jmenování nového na základě výsledků konkurzního řízení. Zřizovatel nemá možnost pověřit řízením jiného zaměstnance školy. V současné době je tato záležitost alespoň částečně ošetřena uzavřením „dohod o zastupování ředitele zaměstnancem“. Malé možnosti má ředitelka také při zajišťování zástupů za nemoc zaměstnanců školy.

Závěry Studie 2014:

Vývoj počtu dětí v mateřských školách v nejbližších letech zaznamená pokles, mírnými ročními výkyvy rychlosti toho poklesu. Významným faktorem však budou širší podmínky (zejména sociální, zaměstnanosti, rodinné), které budou ovlivňovat podíl dětí navštěvujících mateřské školy. Změna trendu je vyloučená zejména s ohledem na rozsah záporného salda migrace, vystěhování mladých rodin s dětmi z města.

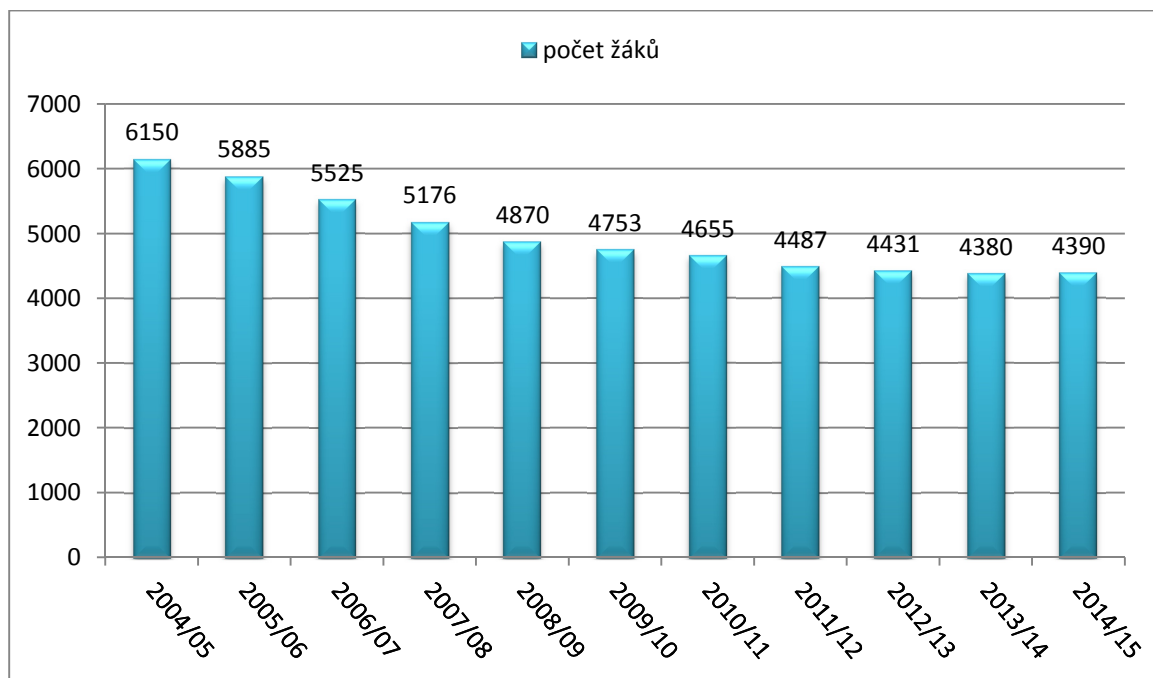
Základní školy

Cílem základního vzdělávání je vést žáky k tomu, aby si osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení. V souladu se školským zákonem je pro realizaci základního vzdělávání vydán Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Tento dokument, platný pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání, je určený všem základním školám, včetně těch, které vzdělávají žáky s lehkým mentálním postižením, a víceletým gymnáziím. **Délka povinné školní docházky je stanovena školským zákonem a činí devět let.** Realizuje se v základní škole (devítiletý program), základní škole speciální (desetiletý program).

Školní vzdělávací programy jednotlivých základních škol vycházejí z Rámcového vzdělávacího programu a odlišují se svým zaměřením popř. rozšířenou nabídkou vzdělávání. V níže uvedených grafech a srovnáních je zřejmý rozdílný počet žáků v jednotlivých školách. Město stanovilo v souladu se školským zákonem obecně závaznou vyhláškou školské obvody. Rodiče však mají možnost rozhodnout se pro kteroukoliv školu v Karviné ke vzdělávání svých dětí. Školy jsou omezeny pouze kapacitou. Základní škola Karviná-Nové Město Cihelní 1666 a Základní škola Karviná-Nové Město tř. Družby 1383 zajišťují vzdělávání i v přípravných třídách. Základní škola Karviná-Nové Město tř. Družby 1383 je specifická 95 % zastoupením žákům se sociálním znevýhodněním.

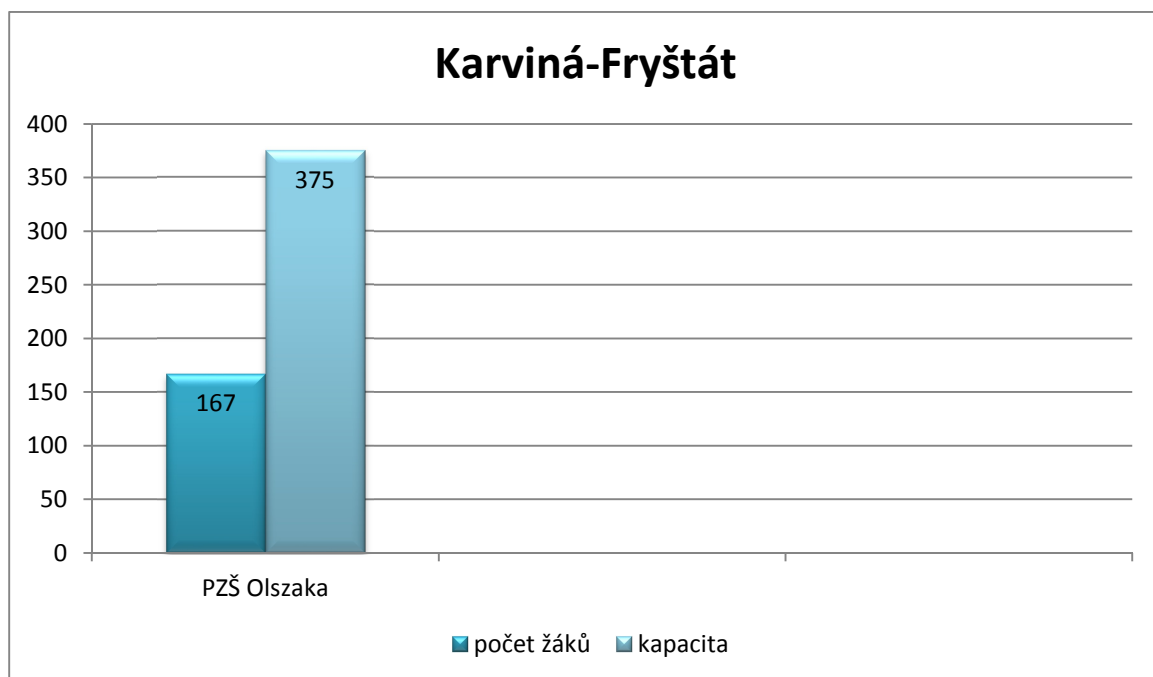
Ve skupině základních škol je zřejmý každoroční pokles počtu žáků. Studie vývoje počtu dětí v mateřských školách, žáků v základních školách, středních školách ve městě Karviná do školního roku 2019/2020 a vývoje počtu obyvatel ve městě Karviná do roku 2020, autor RNDr. Milan Poledník – duben 2008, (dále jen Studie) byla zpracována, co se týče vývoje počtu žáků v základních školách, ve třech variantách – optimistická, reálná a nepříznivá. **Současný počet žáků ve školním roce 2014/2015 odpovídal variantě nepříznivé.** Také nově zpracovaná Studie 2014 (opět zpracovaná ve třech variantách) počítá s dalším poklesem počtu žáků, což v dalších letech zřejmě přinese nutnost pokračovat již v započaté optimalizaci sítě škol.

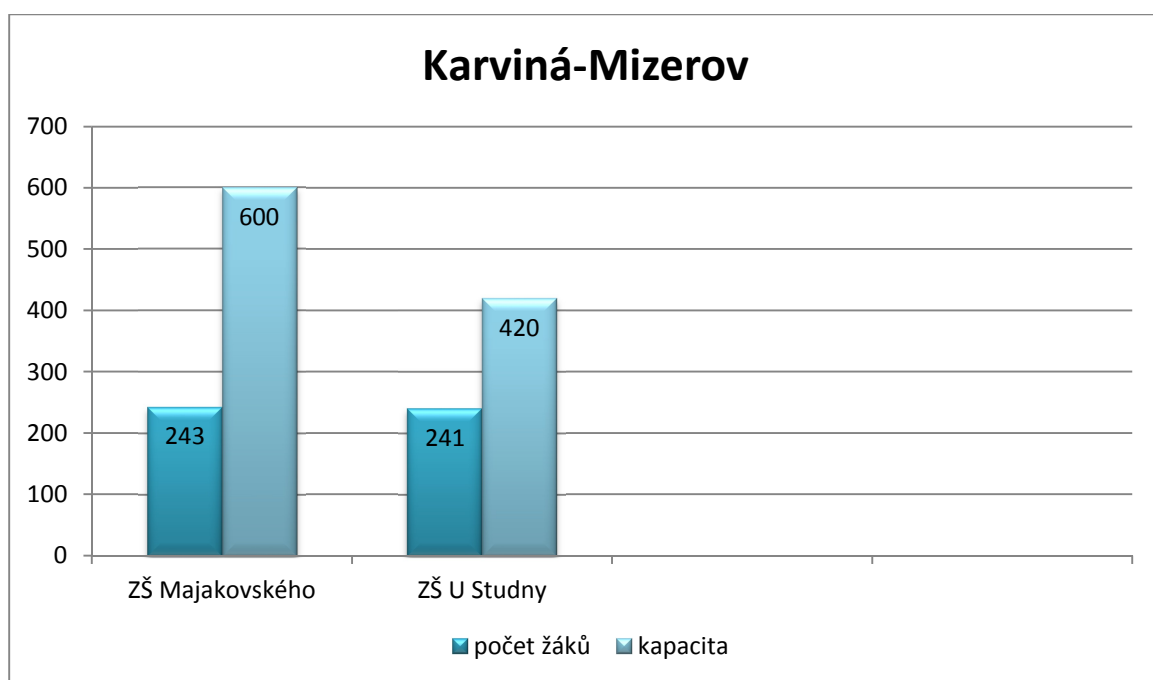
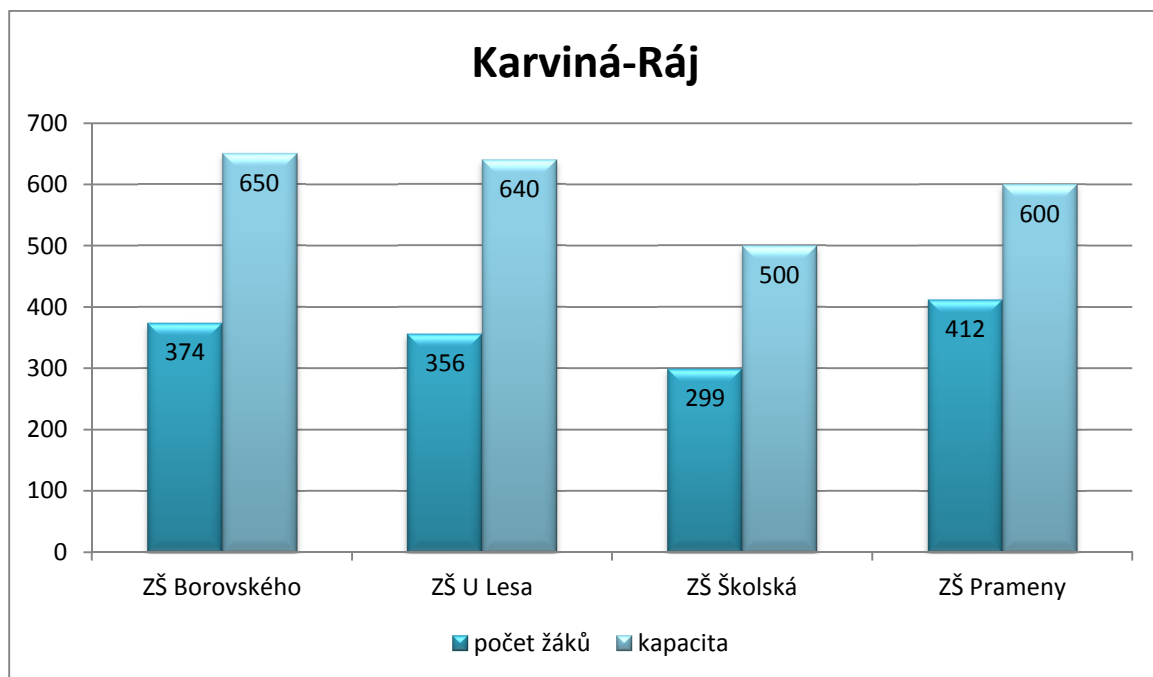
Vývoj počtu žáků v základních školách za období školního roku 2004/2005 – 2014/2015

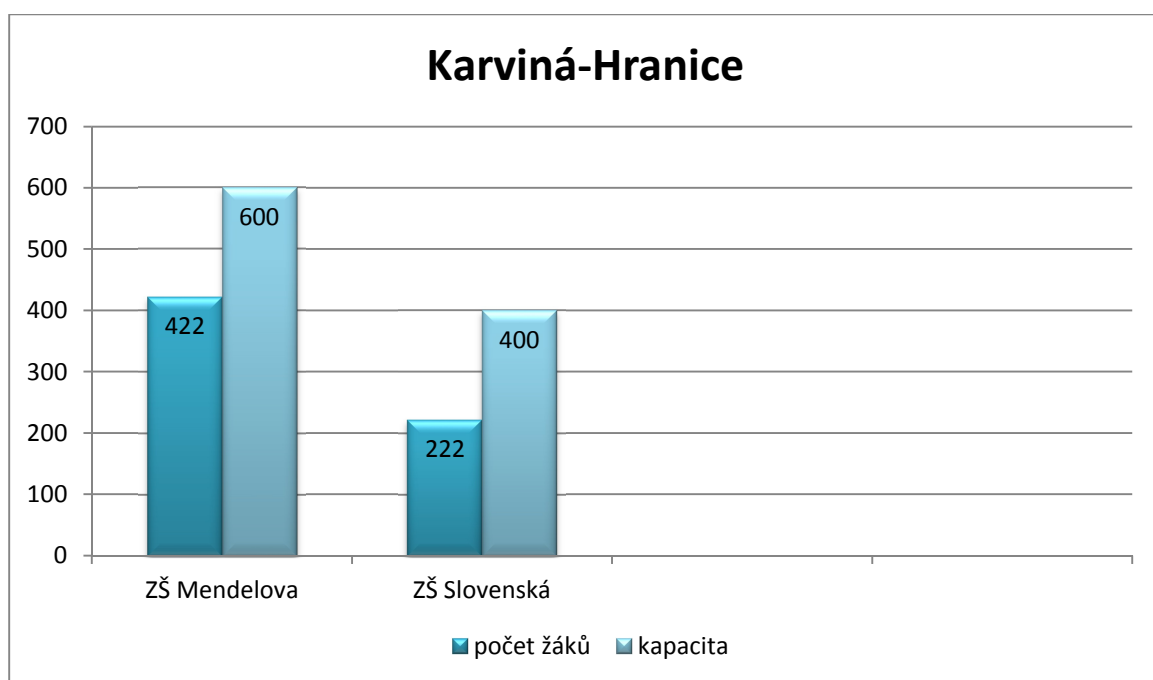
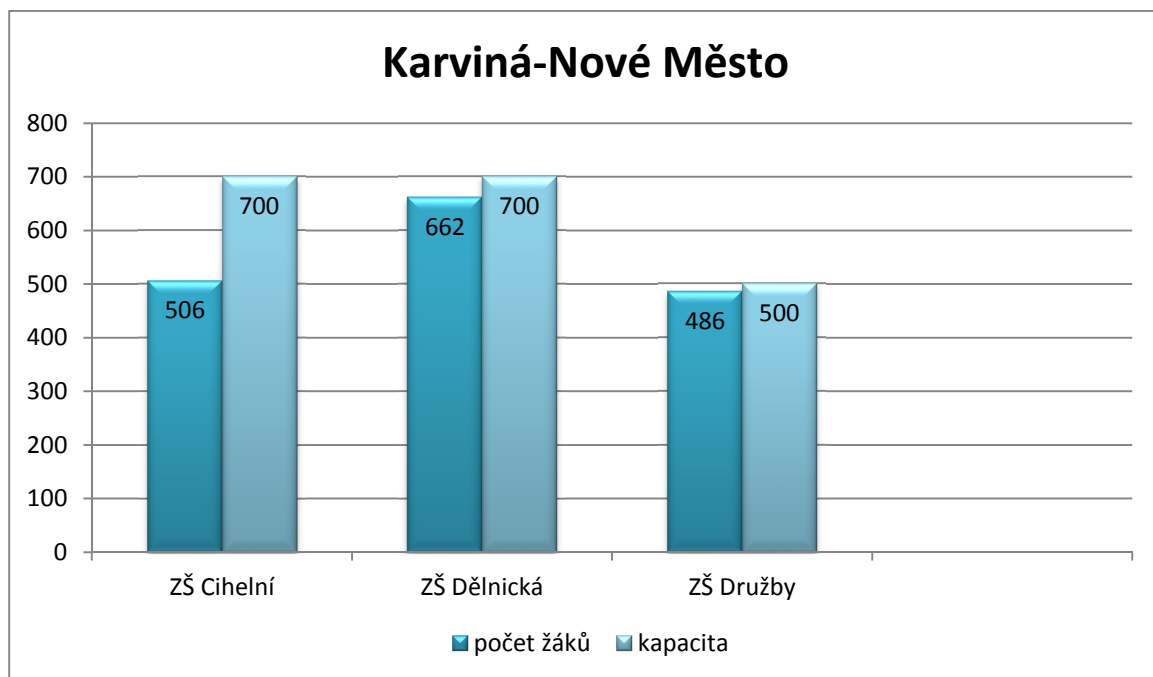

Porovnání kapacit a naplněnosti jednotlivých základních škol dle městských částí

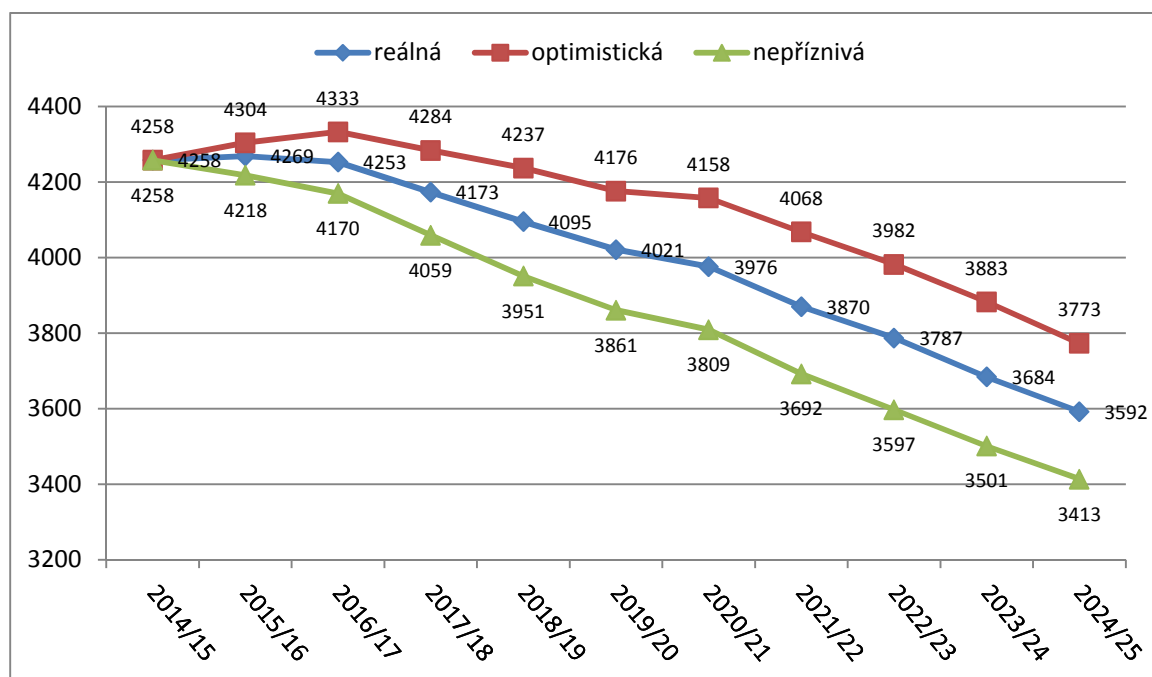
ve školním roce 2014/2015

Varianty vývoje počtu žáků v základních školách v běžných třídách dle Studie 2014

Studie počítá pouze s žáky běžných tříd bez speciálních tříd, přípravných tříd a rovněž nezapočítává žáky plnící povinnou školní docházku v zahraničí. Karvinské základní školy navštěvují i žáci z okolních obcí, kterých bylo ve školním roce 2014/2015 cca 220.

Z uvedených grafů je zřejmá nevyužitá kapacita základních škol v městských částech Karviná-Ráj, Karviná-Mizerov a Karviná-Hranice. Karviná zaznamenává dlouhodobý pokles počtu obyvatel, což se projevuje i v naplněnosti škol. Ze Studie vyplývá, že nejdůležitějším faktorem vývoje počtu obyvatel v Karviné je prognóza migrace. Tato má několik příčin – nedostatek nabídky pracovních příležitostí, kvalita obytného a životního prostředí, dopravní dostupnost, rozvojové možnosti města. Vývoj počtu obyvatel v Karviné je hlavním kritériem majícím vliv na vývoj počtu dětí a žáků v karvinských školách.

Stejně jako v mateřských školách jsou i v základních školách v současné době ještě stále mzdy pedagogů i nepedagogů, s ohledem na počet žáků, financovány plně ze státního rozpočtu.

Hlavní závěry Studie 2014:

- 1. Do r. 2025 neexistuje v Karviné reálná možnost růstu počtu obyvatel, podobně jak u značné části měst ČR, zejména v Moravskoslezském kraji. Otázkou zůstává pouze rychlost poklesu počtu obyvatel, zda tento pokles bude podobně jako dosud, rychlejší než u měst podobné velikosti. Reálná varianta prognózy uvažuje s poklesem počtu obyvatel na cca 50 500 do roku 2025.**
- 2. Podíl dětí na celkovém počtu obyvatel a následně i počet školních dětí bude dále klesat s mírnou vazbou na jednotlivé varianty dalšího vývoje. Příčinou je především pokles porodnosti a zejména velké záporné saldo migrace. Současný počet žáků v běžných třídách základních škol 4258 (ve školním ročníku 2014/2015) poklesne na cca 3600 (ve školním roce 2024/2025) v reálné variantě, v nepříznivé variantě na méně než 3400 žáků, v optimistické variantě na cca 3800 žáků. U všech variant bude počet žáků základních škol klesat.**

- 3. Podobný vývoj - pokles počtu dětí bude vykazovat systém mateřských škol, pokud nebudou měněny širší podmínky jejich fungování (zejména sociální, zaměstnanosti, rodinné), které budou ovlivňovat podíl dětí navštěvujících mateřské školy.**

Financování

Základní a mateřské školy jsou financovány ze dvou zdrojů – zřizovatelem a prostředky státního rozpočtu, tzv. přímými náklady. Tyto jsou poskytovány na mzdové prostředky, zákonné odvody, zvýšené náklady spojené s výukou dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, výdaje na učební pomůcky, školní potřeby a učebnice, vzdělávání pedagogických pracovníků a další činnosti související s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.

Od roku 2003 školy postupně přecházely na normativní metodu financování (jednotkou výkonu je dítě, žák, stravovaný). Normativní financování je jedním z progresivních přístupů při zpětnovazebném působení v systému financování škol a požadovaným způsobem ovlivňuje chování školských subjektů. Většina škol se již ztotožnila s pravidly, která sebou normativní způsob financování přináší. Tato metoda je ve svém důsledku motivujícím činitelem pro řídicí pracovníky v oblasti tvůrčího rozvoje škol. Při výběru školy se dnes rodiče neřídí pouze spádovostí, ale velkou roli zde hraje kvalita vzdělávání, zaměření školy i její nabídka mimoškolní činnosti. To, jak je škola vnímána rodičovskou veřejností, se pak v nemalé míře projevuje ve stabilizovaném vývoji počtu žáků školy. Následně se tito žáci stávají ekonomickým nástrojem tvorby rozpočtu školy. Vliv změny počtu žáků se může v oblasti vzdělávání projevit jak v negativním smyslu (rozsáhlá síť škol s nízkým počtem žáků je ekonomicky náročná), tak i ve smyslu pozitivním (menší počet žáků ve třídě umožňuje vyšší míru individuálního přístupu). Mezi oběma hledisky je třeba hledat optimální řešení, které je ještě ekonomicky únosné a pedagogicky vhodné.

Ředitelé škol, kde dochází k poklesu počtu žáků, musí v průběhu školního roku přijímat ekonomická opatření, aby se vyrovnali s nastalou situací (snižování limitu počtu zaměstnanců, spojování tříd v ročnících, snižování nenárokových složek platů zaměstnanců škol, popřípadě i zařazování zaměstnanců v rozpětí platových stupňů). Každoročně jsou ze státního rozpočtu dofinancovány školy se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Z těchto prostředků se financují asistenti pedagoga pro žáky se zdravotním i sociálním znevýhodněním, školní psychologové, školní speciální pedagogové). Školský zákon umožňuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných školách formou individuální integrace nebo formou skupinové integrace a neomezuje se tak pouze na speciální školy. O individuální nebo skupinové integraci rozhoduje poradenské zařízení na základě odborného vyšetření. O rozsahu podpůrných opatření a případném přidělení asistenta pedagoga rozhoduje Krajský úřad Moravskoslezského kraje. Následně jsou škole přiděleny finanční prostředky, které však ve většině případů nepokryjí náklady na integraci a škola je dokrývá ze svého normativního rozpisu finančních prostředků – na úkor nenárokových složek ostatních pedagogů. Největší zastoupení asistentů pedagoga k žákům se zdravotním postižením je v Základní škole Karviná-Ráj U Lesa 713 (10 asistentů). Jejich mzdové náklady představují téměř 2 mil. Kč ročně. Obdobně je na tom Základní škola Karviná-Nové Město tř. Družby 1383, kde se jedná o asistenty pedagoga k žákům se sociálním znevýhodněním. V obou případech je třeba tuto integraci financovat mimonormativně, neboť žádná škola by v rámci svého rozpočtu nemohla tyto náklady (i s nulovými nenárokovými složkami) pokrýt.

Přestože jsou naše školy v současné době i při výrazném poklesu počtu žáků stále ještě ekonomicky zabezpečené v rámci státního rozpočtu, mohla by postupem času nastat situace, kdy bude zřizovatel nucen dokrývat finanční prostředky na přímé náklady na vzdělávání, kromě již dnes vysokých nákladů na zabezpečení provozu a investičních výdajů.

Nejschůdnějším řešením se proto jeví pokračovat v již započaté optimalizaci sítě škol. Z hlediska administrativního se jedná o dlouhodobý proces. Žádost o změnu v rejstříku škol a školských zařízení pro následující školní rok se podává u krajského úřadu do 30. září. V případě škol a školských zařízení, jejichž rejstřík vede ministerstvo (základní školy), krajský úřad postoupí žádosti se svým vyjádřením ministerstvu do 30. listopadu.

Doporučení:

- 1. Se značnou časovou rezervou je proto nutno s touto skutečností seznámit rodičovskou veřejnost a zaměstnance dotčených škol.**
- 2. S předstihem učinit příslušné kroky k vyřazení z rejstříku škol směrem ke krajskému úřadu a ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.**
- 3. V neposlední řadě organizačně zabezpečit řádné ukončení činnosti školy a rovněž vypořádání pracovně právních vztahů se zaměstnanci.**

Z výsledků projednávání rozpisů rozpočtů škol, kdy ředitelé předkládají finanční rozvahy a platové inventury zaměstnanců školy, je zřejmé, že nízké počty dětí, žáků v návaznosti na normativ, neumožňují optimální zabezpečení školy mzdovými prostředky. Ředitel je nucen zabezpečit nárokové složky platů svých zaměstnanců a nezbyvají mu finanční prostředky na motivační složky platu tj. osobní ohodnocení a odměny. Současně musí zajistit řádný provoz školy ve stejném rozsahu s nižším počtem provozních zaměstnanců, jelikož úbytek žáků se promítá i do limitu počtu zaměstnanců.

V tomto ohledu se projevilo jako pozitivní spojení mateřských a základních škol do jednoho právního subjektu. Vzniká tím úspora v limitu počtu zaměstnanců, kteří jinak musí být zastoupeni na každém subjektu tj. ředitel, ekonom, vedoucí školní jídelny. Spojením škol dojde ke kumulaci těchto funkcí a vzniklá úspora je pak použita ve prospěch odměňování zaměstnanců.

Ve spojování jednotlivých škol do větších právních subjektů vidíme další možnost optimalizace sítě škol ve městě Karviná. Ta se sice neprojeví v úspoře finančních prostředků vynakládaných zřizovatelem na provoz škol, ale má nezanedbatelný dopad na odměňování zaměstnanců ze státního rozpočtu. **Tento způsob optimalizace sítě škol by nezasáhl negativním způsobem občanskou veřejnost. Jednotlivé objekty škol by zůstaly zachovány pro původní účel, tj. poskytování vzdělávání, staly by se odloučenými pracovišti kmenových škol. Děti a žáci by stále navštěvovali svou školu, pouze by došlo ke změně v právním statutu školy.** V případě, že by došlo k razantnímu úbytku počtu žáků na odloučeném pracovišti, následovalo by zrušení odloučeného pracoviště. Taktéž, pokud by zřizovatel měl koncepční záměr využít některou z budov škol k jiným účelům. Za takových okolností by bylo nutné připravit optimalizaci s větším časovým předstihem.

Návrhy řešení:

S ohledem na výše uvedené a rozmístění škol v jednotlivých městských částech jsou záměry optimalizace – **sloučení/splynutí** právních subjektů základních a mateřských škol k 01.09.2016 (2017) navrženy ve třech variantách.

Další možností je **sloučení/splynutí** pouze mateřských škol do jednoho nebo několika subjektů. Tento model se již v některých městech také osvědčil. Možnost sloučení/splynutí stávajících samostatných mateřských škol – varianta č. 4.

S ohledem na pokles počtu dětí v mateřských školách v městské části Karviná-Mizerov bude vhodné provést sloučení/splynutí i v mimořádném termínu dle aktuálního vývoje. Rovněž tak v případě dalšího poklesu počtu dětí v Mateřské škole Karviná-Nové Město Spojka 1389.

Klady a zápory sloučení základních a mateřských škol do jednoho právního subjektu

Klady	Zápory
<ul style="list-style-type: none"> • Spojení mateřské a základní školy do jednoho integrovaného modelu poskytuje výhody kombinovaného typu základní školy s mateřskou školou: o děti ve věku 3-15 let pečují pedagogové, kteří je dobře znají a jsou informováni i o jejich osobních vývojových zvláštích. • Získání nového pohledu ze strany ZŠ na důležitost předškolního vzdělávání, na které navazuje základní vzdělávání (vzdělávání je neohraničený proces probíhající ve fázích určených věkovými specifiky). 	<ul style="list-style-type: none"> • Řízení a lidský faktor změny: lidé se v procesu změny cítí nepříjemně. Optimalizaci provázejí často emoce a pocity ohrožení. (Eliminace: pokud jsou zaměstnanci školy i rodiče seznámeni se situací a jejím řešením včas, obvykle věc pochopí a přijmou ji).
<ul style="list-style-type: none"> • Propojením ŠVP pro MŠ a ZŠ docílit vytvoření komplexního systému předškolního a základního vzdělávání, tak aby docházelo k plynulému utváření vědomostí, dovedností a návyků v souladu s rozvojem a utvářením kompetencí stanovených RVP. • Kooperací, projektovým typem vzdělávání v MŠ a ZŠ na dané společné téma docílit: propojenost ve vzdělávání, kooperace práce pedagogů MŠ a ZŠ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odlišně zavedené metody a postupy práce mohou vést k samotné negaci práce, které by se mohly negativně projevit snížením kvality výuky. (Eliminace: v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zajistit lektory, kteří pomohou soustředit pozornost ke zvyšování kvality a nejen k probíhajícím organizačním procesům, vytvářet prostor pro takové metody a postupy, které budou realizovatelné společně mateřskou i základní školou, podporovat vnitřní motivaci a zainteresovanost pedagogů)
<ul style="list-style-type: none"> • Možnosti prevence specifických poruch učení včasnou spoluprací pedagogů I. stupně s pedagogy MŠ a s rodiči dětí. • Možnost využití funkce školního speciálního pedagoga a výchovného poradce v MŠ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ředitelé sloučených celků většinou nemají kvalifikaci pro pedagogiku předškolního věku a hůře se v problematice orientují, je ohrožena kontrolní činnost. Je zde nebezpečí podceňování předškolního vzdělávání a snaha o omezení kreativity v tvorbě školního vzdělávacího programu mateřské školy včetně vytvoření potřebných podmínek. • Potrvá delší dobu, než se sbory sloučených škol stanou týmem. (eliminace: velmi záleží na výběru ředitele sloučeného celku – měl by to být zkušený manažer změny) • Musí probíhat otevřená informovanost podřízených, jejich pozitivní motivace a především snaha o vytvoření pozitivního klima a podpory dobrých vztahů na pracovišti. Uplatňovat demokratický styl řízení, umožnit svým podřízeným diskusi o formách a vhodných postupech řešení úkolů a problémů na

	pracovišti, možnostech využití jejich dosavadních zkušeností nebo hledání nových a originálních postupů.
<ul style="list-style-type: none"> Užší kontakt a řízení příspěvkové organizace ze strany zřizovatele. Ekonomika provozu jednoho zařízení: úspora v úvazcích ekonom, vedoucí ŠJ, úspora při zastupování pedagogických zaměstnanců MŠ, ŠD, obecně úspora při zastupování zaměstnanců. Úspora v počtech zaměstnanců = vyšší průměrné platy. 	<ul style="list-style-type: none"> Hledisko ekonomické převáží nad hlediskem kvality. (Eliminace: všichni si musí uvědomit, že kvalita stojí peníze, dobrý vzdělávací program, příznivé vnitřní klima školy, kvalitní ředitel a spolupracující tým učitelů a rodičů jsou ve výsledku také hodnoty ekonomické). Snižování počtu zaměstnanců – nárůst počtu nezaměstnaných.
<ul style="list-style-type: none"> Využití školní zahrady MŠ pro potřeby ZŠ, ŠD, využití tělocvičny, sportovišť, učeben a prostor areálu ZŠ pro potřeby MŠ. 	
<ul style="list-style-type: none"> Prohloubení znalostí učitelů ZŠ i MŠ o problematice školní adaptace nejmladších žáků se zaměřením na výsledek – bezproblémový přechod z nižšího typu vzdělávání na vyšší. 	
<ul style="list-style-type: none"> Větší možnost zapojení do projektových výzev a získání finančních prostředků. 	
<ul style="list-style-type: none"> Využití kvalifikovaných učitelů cizího jazyka v jazykové přípravě formou zájmových kroužků a aktivit v MŠ. 	
<ul style="list-style-type: none"> Vytvoření většího – ekonomicky silnějšího právního subjektu. 	

Vysvětlivky:

ŠVP – školní vzdělávací program

RVP – rámcový vzdělávací program

ŠD – školní družina

Počty žáků jednotlivých základních škol pro školní rok 2014/2015 vzhledem ke kapacitě

název školy	kapacita školy	počet žáků ve šk. roce 2004/05	počet žáků ve šk. roce 2014/15	rozdíl za sledované období	volná kapacita ve šk. roce 2014/15	naplněnost školy v %
Základní škola Borovského	650	543	374	-169	276	58
Základní škola a Mateřská škola Prameny, Karviná, příspěvková organizace	600	676	412	-264	188	69
Základní škola Karviná - Ráj Školská 432	500	475	299	-176	201	60
Základní škola Karviná - Ráj U Lesa 713	640	499	356	-143	284	56
Základní škola Karviná - Nové Město Cihelní 1666	700	680	506	-174	194	72
Základní škola Karviná - Nové Město tř. Družby 1383	500	526	486	-40	14	97
Základní škola a Mateřská Dělnická, Karviná, příspěvková organizace	700	552	662	+110	38	95
Základní škola Karviná-Mizerov Majakovského 2219	600	564	243	-321	357	40
Základní škola, U Studny	420	386	241	-145	179	57
Základní škola, Mendelova	600	458	422	-36	178	70
Základní škola, Karviná-Hranice, Slovenská	400	296	222	-74	178	56
Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím-Szkoła Podstawowa i Przedszkole, Karviná - Fryštát, Dr. Olszaka 156	375	192	167	-25	208	45
Základní škola Karviná-Mizerov Žižkova 56/2364	zrušena k 31.08.2007	292		-292		
Základní škola Karviná-Doly Svobody 1116	zrušena k 31.08.2007	11		-11		
Celkem	6 685	6 150	4 390	-1 760	2 295	66

Harmonogram optimalizace škol v případě slučování MŠ a ZŠ – k 01.01. kalendářního roku	
Projednání záměru optimalizace ve vedení města	leden–únor 2015 (2016)
Projednání záměru optimalizace v komisi pro výchovu a vzdělávání	únor
Projednání záměru optimalizace s dotčenými řediteli škol	březen
Informování KÚ MSK o záměru optimalizace včetně předjednání se správci rejstříků škol – kraj a ministerstvo	březen
Informování zaměstnanců škol a rodičovské veřejnosti o záměru optimalizace	březen
Projednání v orgánech města	duben, květen
Schválení zřizovací listiny nástupnických organizací	duben, květen
Podání žádostí o provedení změn v rejstříku škol v řádném termínu (tj. do 30. 9. stávajícího roku pro rok následující)	nejpozději září
Zajištění součinnosti ředitelů dotčených PO s OE, OM a OR k provedení úkonů nutných k ukončení činnosti škol (projednání organizační změny na jednotlivých pracovištích, vypořádání prostředků státního rozpočtu, vypořádání prostředků a majetku zřizovatele)	září
Zpracování nové OZV o školských obvodech	v případě změny u základních škol

* v případě slučování základních škol – k 01.09. (01.07.) školního roku

Příloha

Příloha č. 1 k usnesení

Optimalizace III. varianta

Název organizace	Sídlo organizace	počty dětí/záků k 30.09.2014	celkem dětí/záků
1. Základní škola Borovského	Ve Svahu 775, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	374	536
odloučené pracoviště mateřská škola	U Mateřské školy 2/360, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	75	
odloučené pracoviště mateřská škola	Zátiší 364, Karviná-Louky, PSČ 735 73	20	
odloučené pracoviště mateřská škola	Na Kopci 2099, Karviná-Mizerov, PSČ 734 01	67	
2. Základní škola a Mateřská škola Prameny, Karviná, příspěvková organizace	Prameny 838/10, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	412	512
odloučené pracoviště mateřská škola	Dačického 588/1, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	100	
3. Základní škola Karviná-Ráj Školská 432	Školská 432, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	299	368
odloučené pracoviště mateřská škola	Školská 431, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	69	
4. Základní škola Karviná-Ráj U Lesa 713	U Lesa 713, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	356	548
odloučené pracoviště mateřská škola (Olbrachtova)	Horova 655/2, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	98	
odloučené pracoviště mateřská škola	V Aleji 20/761, Karviná-Ráj, PSČ 734 01	94	
5. Základní škola Karviná-Nové Město Cihelní 1666	Cihelní 1666, Karviná-Nové Město, PSČ 735 06	506	676
odloučené pracoviště mateřská škola	Dvořákova 1622, Karviná-Nové Město, PSČ 735 06	100	
odloučené pracoviště mateřská škola (Nedbalova)	Cihelní 1668/26, Karviná-Nové Město, PSČ 735 06	70	
6. Základní škola Karviná-Nové Město tř. Družby 1383	tř. Družby 1383, Karviná-Nové Město, PSČ 735 06	486	523
odloučené pracoviště mateřská škola	Spojka 1389, Karviná-Nové Město, PSČ 735 06	37	
7. Základní škola a Mateřská škola Dělnická, Karviná, příspěvková organizace	Sokolovská 1758/1, Karviná-Nové Město, PSČ 735 06	662	828
odloučené pracoviště mateřská škola	Sokolovská 602/30, Karviná-Nové Město, PSČ 735 06	100	
odloučené pracoviště mateřská škola	tř. Družby 1338, Karviná-Nové Město, PSČ 735 06	66	
8. Základní škola Karviná-Mizerov Majakovského 2219	Majakovského 2219, Karviná-Mizerov, PSČ 734 01	243	314
odloučené pracoviště mateřská škola	Kpt. Jaroše 2224, Karviná-Mizerov, PSČ 734 01	71	
9. Základní škola, U Studny	Centrum 2290/14, Karviná-Mizerov, PSČ 734 01	241	416
odloučené pracoviště mateřská škola	Čajkovského 2215, Karviná-Mizerov, PSČ 734 01	75	
odloučené pracoviště mateřská škola	Centrum 2314, Karviná-Mizerov, PSČ 734 01	100	
10. Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím- Szkoła Podstawowa i Przedszkole, Karviná-Fryštát, Dr. Olszaka 156	Dr. Olszaka 156/2, Karviná-Fryštát, PSČ 733 01	167	224
odloučené pracoviště mateřská škola	Dr. Olszaka 155, Karviná-Fryštát, PSČ 733 01	57	
11. Základní škola, Mendelova	Einsteinova 2871/8, Karviná-Hranice, PSČ 733 01	422	605
odloučené pracoviště mateřská škola	Slovenská 2872, Karviná-Hranice, PSČ 733 01	92	
odloučené pracoviště mateřská škola (Žižkova)	Divišova 2806/2, Karviná-Hranice, PSČ 733 01	91	
12. Základní škola, Karviná-Hranice, Slovenská	Slovenská 2936/61, Karviná-Hranice, PSČ 733 01	222	277
odloučené pracoviště mateřská škola	2910, Karviná-Hranice, PSČ 733 01	55	

ZŠ	4390
MS	1437
Celkem	5827